

ВІДГУК
офіційного опонента на дисертацію
Стойкової Вікторії Володимирівни
«Підготовка керівників загальноосвітніх навчальних закладів
у післядипломній освіті до організації мережевого профільного навчання
старшокласників»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Реформування освіти в Україні, яке здійснюється відповідно до європейських стандартів, пріоритетів та цінностей, вимагає переоцінки діяльності закладів загальної середньої освіти, зокрема, оновлення школи третього ступеня. Тепер вона має функціонувати як профільна. Проте широке впровадження зазначеної системи потребує відповідної підготовки керівників закладів загальної середньої освіти, у яких мають бути сформовані відповідні організаційно-управлінські компетентності.

Визначена здобувачем недостатність теоретичного дослідження проблеми підготовки керівників навчальних закладів до організації мережевого профільного навчання та соціальна значущість порушеного наукового питання посилюються визначеними здобувачкою суперечностями, які є в освітньому просторі України.

Викладені аргументи переконують в актуальності та своєчасності дисертаційної роботи В. В. Стойкової, метою якого визначено теоретичне обґрунтування та експериментальну перевірку змістово-технологічного забезпечення підготовки керівників загальноосвітніх навчальних закладів до організації мережевого профільного навчання старшокласників у закладах післядипломної педагогічної освіти.

Наукова новизна одержаних результатів. Оцінюючи найважливіші здобутки дисертації, варто вказати на такі результати, що мають вагому наукову новизну.

Заслуговують наукової уваги змодельована структура фахової управлінської компетентності керівників мережевих освітніх організацій, у якій зконцентровано узагальнений досвід вітчизняних і світових наукових доробків,

матеріалів Європейської Комісії, Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD), Міжнародного департаменту стандартів для навчання, досягнення та освіти (International Board of Standards for Training, Performance and Instruction (IBSTPI), Міжнародної конфедерації керівників шкіл (ICP), а також національних стандартів професійної підготовки керівників шкіл США, Канади, Австралії, Об'єднаних Арабських Еміратів, країн Європи (Великобританія, Шотландія, Польща, Фінляндія) та розроблений автором діагностичний інструментарій оцінки цієї компетентності.

Важливим здобутком вважаємо також розроблене здобувачкою змістово-технологічне забезпечення підготовки керівників закладів загальної середньої освіти до організації мережевого профільного навчання, а саме: удосконалення змісту інваріантної та варіативної складових підготовки керівників навчальних закладів в системі післядипломної педагогічної освіти, обґрунтування технології їх підготовки; розробки методичних рекомендацій до впровадження розробленого змістово-технологічного забезпечення у систему післядипломної педагогічної освіти.

Цінним для українського освітнього простору є також удосконалення змісту сукупності понять, які характеризують систему мережевого профільного навчання старшокласників: «освітній округ», «мережеве профільне навчання», «організація мережевого профільного навчання» тощо.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження є складником комплексної науково-дослідної теми Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти та наукової теми кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Детальне ознайомлення з дисертацією В. В. Стойкової дає підстави стверджувати, що підхід здобувачки до наукової роботи вирізняється фундаментальністю та ґрунтовністю

дослідження. Структура роботи є чіткою, виклад матеріалу логічним та науково обґрунтованим.

Доцільно звернути увагу на обґрунтованість наведених В. В. Стойковою висновків, які базуються на використанні різних методів наукового пошуку: теоретичних, які включають аналіз, синтез, узагальнення; абстрагування, конкретизація та систематизація теоретичних положень; наукове проектування; емпіричні: педагогічне спостереження, анкетування, тестування; педагогічний експеримент; статистичні – для здійснення кількісної та якісної інтерпретації результатів дослідження, встановлення надійності діагностичного інструментарію, візуальної реєстрації результатів дослідження.

Справляє позитивне враження джерельна база дослідження, яка складається з: нормативно-правових документів у галузі освіти України та зарубіжних країн: США, Канади, Австралії, Об'єднаних Арабських Еміратів, Великобританії, Шотландії, Польщі, Фінляндії; європейської та світової освітньої періодики; електронних ресурсів (сайтів українських та європейських журналів; неперіодичних та періодичних видань, матеріалів конференцій, присвячених проблемі професійної підготовки керівників навчальних закладів у галузі освіти за кордоном та в Україні тощо.

Використання такої джерельної бази свідчить про ґрунтовне опрацювання проблеми та високий рівень наукової підготовки здобувачки.

Оцінка змісту та завершеності дисертації. У вступі дослідження чітко обґрунтовано актуальність обраної проблеми; науково коректно визначено об'єкт, предмет, мету, завдання, методи дослідження, його методологічну й теоретичну основу, розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення, особистий внесок здобувача, наведено дані про апробацію та упровадження результатів дослідження.

У першому розділі дисертації «Теоретичні засади підготовки керівників загальноосвітніх навчальних закладів до організації мережевого профільного навчання старшокласників» – здійснено глибокий теоретичний аналіз базових понять дослідження (С. 33–55); сутності та процесу формування управлінської

компетентності керівників загальноосвітніх навчальних закладів; визначено структуру фахової управлінської компетентності й обґрунтовано критерії, показники, рівні її сформованості.

Авторка розглядає мережеве профільне навчання як освітній процес, орієнтований на професійне самовизначення, соціалізацію й адаптацію учнів до самостійного життя, диференційованого та індивідуалізованого за змістом і освітньою діяльністю, що відбувається у відкритому освітньому середовищі мережевих освітніх організацій (освітніх округів) (С. 48). На нашу думку, цінними є обґрунтування класифікації освітніх округів залежно від їх локалізації та розмірів та узагальнення дев'яти моделей округів (С. 40–47).

У другому розділі дисертації здобувачкою виявлено й теоретично обґрунтовано концептуальні основи підготовки керівників загальноосвітніх навчальних закладів у післядипломній освіті до організації мережевого профільного навчання старшокласників; обґрунтовано зміст їхньої підготовки; відібрано технології, форми та методи реалізації цього процесу.

У третьому розділі «Організація та проведення педагогічного експерименту» В. В. Стойковою висвітлено етапи, методiku та результати педагогічного експерименту; описано методичні рекомендації щодо запровадження змістово-технологічного забезпечення процесу підготовки керівників загальноосвітніх навчальних закладів у післядипломній освіті до організації мережевого профільного навчання старшокласників.

У роботі представлені розгорнуті висновки, які слугують віддзеркаленням основних результатів дисертаційного дослідження.

Аналізуючи основну частину рецензованої роботи, можемо дійти висновку, що під час виконання дослідження, її мета та завдання були досягнуті, а дисертація є завершеною науковою кваліфікаційною працею.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання. На нашу думку, результати дисертаційного дослідження характеризуються теоретичною та практичною значущістю. Вони можуть бути використані:

науково-педагогічними та педагогічними працівниками закладів післядипломної педагогічної освіти під час підвищення кваліфікації керівників навчальних закладів;

керівниками закладів загальної середньої освіти – слухачами курсів підвищення кваліфікації у їх підготовці до організації мережевого профільного навчання;

науково-педагогічними працівниками та викладачами вищих навчальних закладів для вдосконалення змістовного компоненту освітніх дисциплін за спеціальністю «Управління навчальними закладами».

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях. Основні теоретичні положення та висновки дисертації опубліковано в 30 працях (із них 27 – одноосібні), зокрема: 2 – навчально-методичні матеріали для курсів підвищення кваліфікації, 8 публікацій – у провідних фахових виданнях (із них 3 – у періодичних виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз); 2 публікації – в інших періодичних виданнях; В. В. Стойковою також опубліковано 9 наукових праць, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації (матеріали наукових конференцій) (1 – у співавторстві; 1 – у зарубіжному виданні) та 9 праць, які додатково відображають наукові результати дисертації (збірники науково-методичних матеріалів). Публікації здобувачки повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації.

Основні положення дисертації широко апробовані на науково-практичних конференціях.

Загалом вважаємо, що дисертація пройшла належну апробацію; вона є самостійною науковою працею, що має завершений характер.

Відповідність змісту автореферату основним положенням дисертації. Ознайомлення з текстом автореферату дисертації дає підстави стверджувати, що за структурою та змістом він відповідає вимогам, що висуваються МОН України. У тексті автореферату відображено основні положення, зміст, результати і висновки здійсненого В. В. Стойковою дисертаційного

дослідження. Наголосимо, що зміст автореферату та основні положення дисертації є ідентичними.

Дискусійні положення та зауваження. Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження Стойкової В. В., вважаємо за необхідне висловити такі зауваження:

1. На мою думку опис технології проведення анкетування (с. 145) для опитування керівників навчальних закладів логічно було би представити у параграфі 3.1 або у додатках.

2. У дисертації на с. 159 подано рівні інформаційно-освітнього середовища закладу післядипломної педагогічної освіти, але не представлені складові і їх взаємодія, хоч в дисертації ці компоненти є в наявності але недостатньо узгоджені і описані.

3. Практично цінною, на мою думку, є розроблені та упроваджені здобувачкою програми спецкурсів «Проектування змісту та організація профільного навчання на основі компетентісно орієнтованого підходу», «Організація мережевого профільного навчання», «Хмарні технології в управлінській діяльності». Однак, вважаємо, що робота значно б виграла, якби авторка більш детально зупинилася на особливостях їх імплементації в освітній процес. Особливо важливим вважаю опис реалізації цих спецкурсів із застосуванням інформаційних технологій (дистанційні курси, електронні підручники).

4. На нашу думку в описі результатів експериментальної роботи не вистачає аналізу труднощів, які виникли в процесі експерименту, визначення нових складних явищ і процесів, які є актуальними в системі післядипломної педагогічної освіти.

5. У дисертації трапляються мовні та стилістичні огріхи.

Висловлені зауваження не впливають на загальну високу наукову оцінку виконаного дослідження.

Загальний висновок. Дисертаційна робота В. В. Стойкової на тему

«Підготовка керівників загальноосвітніх навчальних закладів у післядипломній освіті до організації мережевого профільного навчання старшокласників» виконана вперше і є завершеною, самостійно підготовленою кваліфікаційною науковою працею, у якій отримані нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що полягають у дослідженні післядипломної підготовки керівників загальноосвітніх навчальних закладів до організації мережевого профільного навчання старшокласників.

Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота викладу в опублікованих працях повністю відповідають вимогам до кандидатських дисертацій.

Вважаємо, що представлена до захисту дисертаційна робота «Підготовка керівників загальноосвітніх навчальних закладів у післядипломній освіті до організації мережевого профільного навчання старшокласників» відповідає вимогам МОН України (згідно з «Порядком присудження наукових ступенів», затверджених Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р., зі змінами, внесеними Постановою Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015 р.), а її автор Стойкова В. В. заслуговує присудження їй наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри фізичної культури і спорту
Запорізького національного університету

Р. В. Клопов

доктор історичних наук, професор,
проректор з наукової роботи
Запорізького національного університету

Г. М. Васильчук

Підпис
засвідчую

Р. В.

НАЧАЛЬНИК
ВІДДІЛУ КАДРІВ

